

Česká školní inspekce
Středočeský inspektorát

INSPEKČNÍ ZPRÁVA

Základní škola Jesenice, okres Praha - západ

K Rybníku 800, 252 42 Jesenice

Identifikátor školy: 600 053 172

Termín konání inspekce: 30. březen – 1. duben 2004

Čj.:	c2-1044/04-2050
Signatura:	sb4cx120

PŘEDMĚT INSPEKČNÍ ČINNOSTI

Předmětem inspekční činnosti bylo zjištění a zhodnocení:

- ❖ personálních podmínek vzdělávací a výchovné činnosti v základní škole vzhledem ke schváleným učebním dokumentům a ke sledovaným předmětům český jazyk, matematika a fyzika,
- ❖ průběhu a výsledků vzdělávání a výchovy v základní škole vzhledem ke schváleným učebním dokumentům ve sledovaných předmětech český jazyk (v prvním až sedmém ročníku), matematika (ve třetím až sedmém ročníku) a fyzika (v šestém a sedmém ročníku).

CHARAKTERISTIKA ŠKOLY

Základní škola Jesenice, okres Praha – západ, sdružuje mateřskou školu, základní školu, školní družinu, školní jídelnu mateřské školy a školní jídelnu základní školy. Od 1. září 2003 má tento právní subjekt k dispozici novou školní budovu.

Provedená inspekční činnost se týkala pouze jediné části – základní školy (dále jen ZŠ). Z původní ZŠ s 1. stupněm vzniká úplná škola s devíti ročníky. V současné době má pouze sedm ročníků, 390 žáků navštěvuje 14 tříd.

Od 12. ledna 2004 byla řízením školy po odvolání ředitelce pověřena jedna z učitelek druhého stupně (dále jen pověřená ředitelka).

HODNOCENÍ PERSONÁLNÍCH PODMÍNEK VZDĚLÁVACÍ A VÝCHOVNÉ ČINNOSTI VZHLEDEM KE SCHVÁLENÝM UČEBNÍM DOKUMENTŮM

Pedagogický sbor školy dosud není stabilizován. Na počátku letošního školního roku i v jeho průběhu došlo k jeho významné obměně. Personální situace není prozatím dobrá. Učitelům se dosud nepodařilo najít společnou dohodu o pojetí a cílech vzdělávání v ZŠ. Konceptní záměry školy stanovily velmi vysoké cíle vzdělávání. Snahou bývalé ředitelky bylo poznat individuální potřeby, možnosti a zájmy každého žáka, co nejvíce žáka respektovat a vhodně ho rozvíjet, vychovat ze žáků osobnosti, které umí uplatňovat svá práva a naplňovat své povinnosti. V současné době se zejména v nejvyšších ročnících ukazuje, že toto náročné pojetí práce někteří učitelé nezvládli, naopak mezi nimi vznikly hluboké rozpory týkající se celého pojetí a cílů vzdělávání.

Pověřená ředitelka a její zástupkyně si nevytvořily vhodné podmínky pro řídicí práci, jejich plné úvazky zůstaly beze změny, nevyužily možnosti upravit si míru vyučovací povinnosti. Pověřená ředitelka dokonce ještě vykonává funkci výchovné poradkyně. Tímto řešením chtěly osobně zvládnout nesnadnou personální situaci v přechodném období. Zvolený postup však neumožňuje v době vyučování provádět v potřebném rozsahu přímé vedení a kontrolu ostatních pedagogických pracovníků. Vzhledem k tomu, že ve škole pracují tři učitelé s neúplným úvazkem, nabízela se i jiná řešení.

Na prvním stupni působí celkem devět učitelů, z toho tři nespĺňují podmínky odborné a pedagogické způsobilosti. Druhý stupeň, na kterém jsou doposud zřízeny pouze tři třídy ve dvou ročnících, trpí nedostatkem odborné výuky, protože výuku často zajišťují učitelé s jinou aprobační nebo učitelky prvního stupně. Ze sledovaných předmětů se to netýká výuky

českého jazyka a matematiky. Oba tyto předměty jsou zajištěny učiteli s odbornou a pedagogickou způsobilostí. Výuka fyziky je však neodborná.

Ve škole pracuje metodické sdružení prvního stupně, které se svou činností spíše podílí na organizaci jednotlivých akcí během školního roku než na rozvíjení metodických a didaktických dovedností učitelů. Na druhém stupni je ustavena spíše nefunkční předmětová komise všech učitelů. Vyučující českého jazyka na druhém stupni spolupracují se zkušenými učitelkami prvního stupně.

Personální podmínky výuky jsou vyhovující.

HODNOCENÍ PRŮBĚHU A VÝSLEDKŮ VZDĚLÁVÁNÍ A VÝCHOVY

Vzdělávací programy

Ve škole se vyučuje podle schváleného vzdělávacího programu *Základní škola* (MŠMT ČR, čj. 16 847/96-2 včetně dodatků a úprav). ***Předepsaný učební plán je splněn***, ve všech sedmi ročnících je rozšířen o další hodinu tělesné výchovy. Do tříd je integrováno celkem 38 zdravotně postižených žáků. Pro tyto žáky jsou vytvořeny individuální vzdělávací programy běžné úrovně.

Podle zápisů v třídních knihách bylo zjištěno, že ve škole dochází k přepřínování učebních osnov matematiky ve třídách prvního stupně. Např. v loňském školním roce bylo ve II. třídě probíráno učivo *násobilky šesti až devíti*. V letošních třídních knihách byly zaznamenány nejednoznačné zápisy o rozsahu probíraného učiva např. v V. B (v 9. učebním týdnu učivo *trojúhelníková nerovnost*, ve 12. a 13. týdnu *úhlopříčky a vlastnosti úhlopříček*, ve 20. a 21. týdnu je nejasný rozsah probíraného učiva o *zlomcích*, v hodině sledované při inspekci učitelka vyžadovala od žáků znalost pojmu *aritmetický průměr*). Nedůsledné a nejednoznačné zapisování probíraného učiva vede ke dvěma závěrům:

1. ***Výuka sledovaných předmětů český jazyk a fyzika byla v souladu s učebními osnovami zvoleného vzdělávacího programu, výuka matematiky ve třídách prvního stupně se učebními osnovami neřídí*** vždy důsledně a vychází často z užívaných učebnic.
2. Třídní knihy jako ***povinná dokumentace školy prokazatelně nezachycují průběh vzdělávání***.

Organizace výchovně-vzdělávacího procesu školy vůči žákům je upravena zejména rozvrhem hodin a školním řádem. Rozvrh hodin není v souladu s legislativními požadavky na jeho tvorbu. Obecně závazný předpis je porušen v prvních třídách, které mají jeden den v týdnu pět vyučovacích hodin v jednom sledu (I. A ve čtvrtek, I. B ve středu). Délka vyučovacích hodin a přestávek byla v souladu s předpisem. Školní řád je v platnosti od 1. září 2003. Svým obsahem odpovídá požadavkům příslušného předpisu. Současnému vedení školy se nepodařilo doložit, že základní znění bylo projednáno a schváleno pedagogickou radou. K jeho aktualizaci došlo v lednu 2004, aktualizace byla pedagogickou radou schválena. Byla při ní doplněna některá chybějící ustanovení metodických pokynů ministerstva. Obsahuje obecně formulovaná práva žáků. Na tvorbě školního řádu se žáci školy nepodíleli.

Při inspekci byla věnována také pozornost dodržování učebního plánu a rozvrhu hodin v době *školy v přírodě* a v době *výuky plavání žáků* ve druhém a třetím ročníku. Před vysláním žáků na tzv. *zimní školu v přírodě* upravila pověřená ředitelka učební plán s přihlédnutím k místním podmínkám tak, aby souběžně s výukou mohlo být dosaženo ozdravného účinku pobytu. Obsah výuky byl zapisován do třídních knih a odpovídal upravenému učebnímu plánu. Žáci, kteří se této akce nezúčastnili a docházeli v době konání do školy, byli k výuce zařazeni do tříd

nejbližšího vyššího či nižšího ročníku a jejich rozvrh se řídil rozvrhem této třídy. *Plavecký výcvik* žáků druhých a třetích tříd byl zahájen ve 24. učebním týdnu a dosud trvá. Rodiče byli písemnou formou v žákovských knížkách informováni o změně rozvrhu hodin. Uvedená změna zahrnuje všechny předměty mimo tělesné výchovy (tři hodiny). Tělesná výchova je nahrazena výukou plavání. Tam, kde třetí hodinu tělesné výchovy vyučuje učitel druhého stupně, byla hodina řádně odučena.

Vnější informační systém vůči rodičovské veřejnosti a žákům a jejich komunikace s vedením se po odchodu předcházející ředitelky částečně zhroutily. Rodičovskou i širší veřejnost v obci ostře rozdělují protichůdné názory na odchod bývalé ředitelky, na úroveň vedení školy dočasně pověřenou ředitelkou, na jednotlivé uchazeče o tuto funkci. Tyto názory se také promítají do postojů a chování žáků (zejména těch nejstarších). V současné době ***není*** informační systém ***funkční***.

Výchovnému poradenství se věnují dvě učitelky, které pracovaly v prvním pololetí tohoto školního roku pod důslednou kontrolou bývalé ředitelky školy. Výchovnou poradkyní (dále VP) byla ústně jmenována jedna z učitelek druhého stupně, které chybí příslušné specializační vzdělání. Funkci vykonává od začátku letošního školního roku bez předcházejících zkušeností. Od bývalé ředitelky, která tuto funkci v předcházejících letech vykonávala sama, převzala a dále vede přehlednou evidenci zdravotně postižených žáků, včetně příslušné podkladové dokumentace. Ochrana důvěrných informací o těchto žácích je zajištěna tak, aby nedošlo k jejich zneužití. Největší podíl žáků se zdravotním postižením tvoří žáci se specifickými poruchami učení a chování. Jejich dokumentaci předává VP třídním učitelům, jejichž prostřednictvím jsou informováni i ostatní učitelé. VP sleduje dodržování termínů kontrolních vyšetření integrovaných žáků v pedagogicko-psychologické poradně, ale přesto osm posudků k integraci už v současné době nebylo platných. Při své činnosti se VP řídí ročním plánem a minimálním preventivním programem. Těžiště práce spočívá v profesní orientaci žáků (prozatím jen přechod na víceletá gymnázia) a v prevenci sociálně patologických jevů. O výchovných problémech jsou rodiče informováni prostřednictvím značného množství vzkazů a poznámek, které zapisují třídní učitelé do žákovských knížek. Podle sdělení VP jsou následně kázeňské problémy řešeny rozhovorem se zákonnými zástupci a poté s výchovnou komisí. Právě v oblasti řešení výchovných problémů však v současné době systém výchovného poradenství selhává. VP spolupracuje s učitelkou prvního stupně, která sice absolvovala kurz výchovného poradenství, ale dosud nesplňuje předepsané podmínky odborné a pedagogické způsobilosti k výuce v ZŠ. Jejím úkolem je zajišťovat plnění úkolů v oblasti práce s integrovanými žáky a se žáky s lehčí formou některé specifické poruchy učení na obou stupních školy. I přes doporučení odborného pracoviště, které vyhotovilo k integraci příslušné posudky, v nichž je integrace doporučována většinou jen s podmínkou, že žák bude zařazen do třídy se sníženým počtem žáků, byli tito žáci zařazeni i do tříd s vysokým počtem (např. v VII. třídě se 32 žáky jsou integrováni dva žáci apod.). Nápravou poruch se zabývají tři zkušené učitelky. Pracují se žáky individuálně či v menších skupinách v době výuky českého jazyka (žáky uvolňují z běžné vyučovací hodiny) nebo mimo vyučování. Vycházejí z funkčních individuálních vzdělávacích plánů, respektují individuální potřeby žáků, pracují doporučenými metodami práce, využívají počítačovou učebnu a speciální pomůcky (např. bzučáky, mačkadla, speciální pracovní listy či učebnice pro dyslektiky). Při sledované běžné výuce na prvním i druhém stupni nebyly, vyjma jedné hodiny, zohledňovány diagnostikované poruchy učení. Rodiče mají možnost požádat školu o širší slovní hodnocení či o hodnocení kombinované, někteří toho již využili.

Pevné konzultační hodiny pro veřejnost VP nestanovila. Kontakt je však možný, na základě osobní domluvy, denně nebo na třídních schůzkách. Informační nástěnka o problematice

výchovného poradenství ve škole chybí. Škola nemá vlastního školního psychologa, spolupráce s jinými odborníky z oblasti pedagogiky a psychologie také není plně rozvinuta. **System výchovného poradenství** není ve všech oblastech působnosti funkční, prozatím příliš **nepřispívá ke zlepšování výchovně-vzdělávacího procesu.**

Průběh a výsledky vzdělávání a výchovy v českém jazyce

Při hospitační činnosti byla věnována zvýšená pozornost sledování a hodnocení podmínek a průběhu vzdělávání žáků se specifickými poruchami učení.

Při inspekci bylo navštíveno jedenáct z dvanácti učitelek, které vyučují tento předmět. Probíhalo jazykové, slohové a literární vyučování. Ve všech navštívených hodinách byl stanoven vhodný a přiměřený cíl výuky, který byl žákům ve většině hodin jasně a srozumitelně učitelkami sdělen. Probírané učivo plynule navazovalo na předcházející témata. Stanovené výukové cíle byly splněny.

Přestože tři učitelky nesplňují kvalifikační požadavky, neobjevily se v jejich hodinách odborné chyby.

Výuka probíhala v nových, moderních, příjemně esteticky vyvážených a účelně vybavených kmenových třídách. V každé se nacházel televizor s videem a radiomagnetofon s CD přehrávačem, který byl ve dvou hodinách využit při tělovýchovných relaxačních chvilkách. Ve sledovaných hodinách učitelky pracovaly s vhodnými řadami učebnic a pracovních sešitů, žáci měli možnost využívat didaktické tabule, které byly v některých třídách nové, v některých pocházely z vlastní výroby, a odbornou literaturu (*Slovníky spisovné češtiny*) v hodině českého jazyka na druhém stupni. Nebyly použity žádné speciální pomůcky pro práci integrovaných žáků.

Hodiny měly pevnou stavbu. Žáci byli motivováni úvodním rozhovorem, recitací, zpěvem nebo didaktickou hrou. Ve většině hospitovaných hodin převažovala frontální práce. Pro rozvoj spolupráce mezi žáky byla ve třech třídách zařazena skupinová práce, dvakrát byla didakticky využita hra s míčkem, jednou práce ve dvojici, objevila se i soutěž a prvky problémového vyučování. Ve dvou hodinách čtení byla velmi pěkně aplikována dechová, artikulační, jazyková a rytmická cvičení, následně pak práce s textem. V jedné hodině, při výkladu mluvnického učiva, učitelka vhodně použila induktivní metodu. Učitelky využívaly předem připravené tabule a někdy také žákům nakopírovaly pracovní materiály. Při individuálních aktivitách žáci pracovali do školních sešitů. Ve vyšších ročnících chyběla důsledná a pravidelná kontrola písemného projevu, úroveň úpravy sešitů byla slabá. V sešitech slohu a literární výchovy měli žáci jen malý počet zápisů. V průběhu samostatné činnosti se učitelky žákům individuálně věnovaly. Pomocí vybraných speciálně-pedagogických metod práce však vhodně pracovala s integrovaným žákem pouze jedna z nich. Jinak nebyla těmto žákům ve sledovaných hodinách věnována žádná speciální péče.

Žáci byli vedeni k samostatnému projevu s možností vyjádření vlastního názoru. Osobnost dítěte ze strany učitele byla respektována, naopak - někdy žáci dostatečně nerespektovali vyučující. V některých třídách se nedařilo po celou hodinu dodržovat dohodnutá pravidla chování a jednání, někdy i celou hodinu.

V jedné hodině byli žáci známkováni. V ostatních hodinách probíhalo průběžné slovní hodnocení, převážně pozitivní. Četnost známek v kontrolovaném vzorku žákovských knížek byla u jednotlivých učitelek rozdílná, zhruba u poloviny nízká. V závěru většiny hodin nechybělo celkové shrnutí učiva. Zhodnocení práce žáků však bylo jen formální.

Průběh a výsledky vzdělávání a výchovy v českém jazyku byly dobré.

Průběh a výsledky vzdělávání a výchovy v matematice ve třetím až pátém ročníku

Výuka byla sledována zejména se záměrem posoudit, jaké pracovní návyky pro další výuku matematiky a přírodovědných předmětů získávají žáci ve třídách prvního stupně. V pěti vyučovacích hodinách byl navštíven třetí až pátý ročník.

Dlouhodobé plánování předmětu má nedostatky. Učivo vyšších ročníků bylo zařazeno do ročníků nižších. Zjištění souvisí s tím, že jako základní plánovací materiál používaly učitelky učebnice místo učebních osnov. Aktuální příprava byla u jednotlivých učitelek rozdílná, v celé škále - od všestranně vzorné až po povrchní.

Výuku ve dvou navštívených třídách zajišťovaly učitelky, které nespĺňují požadavky odborné a pedagogické způsobilosti. Zásadní rozdíl mezi kvalitou jejich práce a kvalitou práce ostatních kvalifikovaných učitelek nebyl zaznamenán.

Sledovaná výuka postrádala důkladnější materiální podporu, nebyla ani jednou použita didaktická technika. Učitelky si však velmi pěkně a často obsažně předepsaly tabule, použily je vhodně při opakování, procvičování či vyvozování učiva. Žáci dostali příležitost pracovat s nakopírovanými pracovními listy. Nebyla zařazena práce s počítači, přestože jsou k dispozici některé výukové programy.

Metodicky byly zhlédnuté vyučovací hodiny spíše chudé, nejčastěji se střídaly frontální výuka a samostatné písemné individuální procvičování. Dvě hodiny s frontální výukou byly efektivní, žáci dobře spolupracovali s učitelkami, byla jim poskytována včasná a důsledná zpětná vazba. Zbývající hodiny nebo jejich podstatné části byly naopak neefektivní, protože v nich po dlouhou dobu pracoval vždy jeden žák a ostatní nečinně přihlíželi nebo opisovali z tabule. Náznaky činnostních metod výuky byly zaznamenány v pátých třídách. Tyto hodiny však utrpěly tím, že s učitelkou aktivně spolupracovala jen malá část žáků. Ve třídě byl poměrně velký hluk, který bránil v soustředění na práci. To všechno souviselo s nedostatky v motivaci. Motivaci byla ve sledovaných hodinách celkově věnována poměrně malá pozornost.

Pravidla vzájemné komunikace mezi učiteli a žáky nejsou jednoznačně definována a dětmi jsou různě vnímána. Nepřiměřeně volná interakce mezi učitelkou a žáky v v jedné třídě byla zásadně odlišná od výrazně bipolární interakce v jiné třídě. Jedna z učitelek nekorigovala ani hrubší projevy nekázně. V jiné hodině byla zase vyžadována tak nepřiměřená kázeň, která až omezovala žákovskou aktivitu. Ve dvou vyučovacích hodinách byly zaznamenány výukové situace, při nichž byl správně řízen také rozvoj sociálních dovedností. Zejména v pátém ročníku žáci prokazovali velmi málo ohleduplnosti ke spolužákům a k jejich práci. Celkem důrazně prosazovali svá práva, méně se přizpůsobovali povinností.

Nedostatkem tří hodin bylo opomíjení častějšího hodnocení (nejen klasifikace známkou). Byly v nich také položeny špatně formulované otázky, na které žáci nemohli správně odpovídat. Ve dvou hodinách učitelky dovedly dobře využít motivačního účinku pochvaly a dobře pracovaly s chybou.

Průběh a výsledky vzdělávání a výchovy v matematice ve třídách třetího až pátého ročníku byly celkově dobré.

Průběh a výsledky vzdělávání a výchovy v matematice a fyzice v šestém a sedmém ročníku

Výuku obou předmětů ve všech třídách zajišťuje učitelka s odbornou a pedagogickou způsobilostí pro výuku matematiky, ale bez odborné způsobilosti k výuce fyziky. Neúplná kvalifikace k výuce fyziky se negativně promítla do užívané terminologie, věcné správnosti, didaktických a metodických postupů.

K dlouhodobému plánování sloužily užívané učebnice. V matematice tento způsob nečiní zásadní potíže. Ve fyzice je však v každém ročníku probírána látka ze zvolené učebnice bez ohledu na to, kolika hodinami v kterém ročníku je a má být fyzika dotována. Dlouhodobě je tento způsob plánování nevyhovující. Předložený učební plán totiž počítá s jednou hodinou týdně v osmém a devátém ročníku.

Aktuální příprava na vyučovací hodiny matematiky a fyziky byla zaměřena na obsah výuky (jakou látku a která cvičení je třeba zopakovat, probrat, procvičit). Výuka fyziky byla připravena i materiálně (jednoduché pomůcky). Nejméně pozornosti bylo věnováno přípravě didaktických postupů, metodám a formám práce. V této oblasti se učitelka spoléhala na rutinní zkušenost.

Výuka probíhala buď v kmenových třídách (matematika) nebo v odborné pracovně fyziky. Vybavení a uspořádání učeben odpovídá cílům výuky a činnostem, které je třeba v předmětech provádět. Kabinet fyziky je prozatím vybaven nevyhovujícím způsobem. Pro žáky nejsou dostupné ani běžné základní pomůcky. Pokusy – v omezeném rozsahu – lze provádět jen demonstračně a často jen s improvizovanou pomůckou. Při výuce chybělo užití programového vybavení pro práci s počítači (k matematice jsou vhodné programy) i jakékoliv další didaktické techniky. Užívaly se pouze tabule a křída, sešity, namnožené pracovní listy, učebnice (z jedné autorské řady). Někteří žáci pracovali s elektronickými kalkulátory (někdy i „tajně“, bez souhlasu učitelky, přestože by bylo jejich užití vhodné), neměli je však k dispozici všichni.

Sledované vyučovací hodiny matematiky byly určeny k procvičování probraného učiva, při fyzice byla zařazena také výkladová část. Výuka matematiky byla věcně správná, obsah odpovídal učebním osnovám, také po odborné stránce nebyly zaznamenány žádné nedostatky. Začátek vyučovací hodiny matematiky většinou patřil krátké prověrce učiva z minulých hodin. Žáci se dožadovali opravených předcházejících prověrek, ale byli odkazováni na další hodiny. Proto jim k jejich práci chyběla zpětná vazba. Následovalo zpravidla málo efektivní frontální procvičování, učitelka či žák řešili příklady na tabuli, ostatní (pokud chtěli) opisovali totéž do sešitů či na papír. Při individuální samostatné práci se některým žákům opět nedostávala zpětná vazba. Výuka nebyla diferencovaná, proto někteří žáci byli neúspěšní. Výuka fyziky měla i další nedostatky. Probírané učivo sice svým obsahem odpovídalo učebním osnovám, ale žáci ani učitelka nedodržovali správnou terminologii, ve výkladové části byly odborné chyby. Na prováděnou demonstraci fyzikálního jevu žáci reagovali velmi překvapeně, bylo zřejmé, že nemají s touto metodou práce zkušenost.

Aktivita a zájem žáků o výuku byl minimální, učitelce se nepodařilo žáky vhodným způsobem motivovat.

Vztah mezi vyučující a žáky byl trvale napjatý. Žáci nebyli ochotni akceptovat základní pravidla komunikace ve třídě, svůj názor na výuku vyjadřovali občas i vulgárními výroky. Část žáků nebyla ochotna přijímat metody a formy práce, které učitelka chtěla užívat. Učitelka se snažila hluk ve třídě zvládat stále větší verbální aktivitou, která končila vzájemným překřikováním, což nevedlo k žádoucímu cíli. Protože se soustředila na zklidnění třídy, občas

se dopustila některých drobných přestupků proti spisovné češtině (slovenské slovo, chybná koncovka apod.), to však celkově neovlivnilo srozumitelnost jejího ústního projevu.

V této nepříznivé atmosféře probíhalo jen omezeně a formálně hodnocení žáků. Podle záznamů v žákovských knížkách je kladen hlavní důraz na písemné zkoušení, klasifikaci různých prověrek, a to i ve fyzice. Počet známek v některých žákovských knížkách byl malý, někdy byl v rozporu s pololetní klasifikací, ale srovnání záznamů u různých žáků ukazuje, že zápis mnohdy nemohl být uskutečněn, protože žák žákovskou knížku z nějakého důvodu učitelce neposkytl.

Průběh a výsledky vzdělávání a výchovy v šestém a sedmém ročníku v matematice a fyzice byly vyhovující.

DALŠÍ ZJIŠTĚNÍ

Klima školy

Školní inspektorky posoudily klima školy na základě přímého pozorování a rozhovorů s učiteli a se žáky a na základě vyhodnocení dotazníku, který byl při inspekci zadán žákům šestého a sedmého ročníku. V dotazníku žáci dostali příležitost vyjádřit se na konkrétně položené otázky, svůj vlastní názor mohli sdělit i formou volného psaní. Znění dotazníku a jeho zpracování jsou přílohami této inspekční zprávy (*Příloha č. 1, Příloha č. 2*).

Posouzení přineslo tyto závěry:

Vztahy mezi učiteli nejsou harmonické. Učitelé se rozcházejí v názorech na způsoby výchovy a výuky. Z rozhovorů je patrné, že ani pod vedením předcházející ředitelky nepůsobil pedagogický sbor jako kompaktní názorový celek. Liberální pojetí jedné skupiny a spíše direktivně řízená výuka druhé skupiny působilo a stále ve škole působí demoralizujícím způsobem na jednání a chování žáků a na jejich postoje.

Vztahy mezi některými učiteli a zejména staršími žáky jsou napjaté, žáci nereagují vstřícně na vyučování, s těmito učiteli spolupracují neochotně nebo nespolečně. Ze strany vyučujících je věnována malá pozornost potřebám jednotlivých žáků, žáci nejsou vhodně motivováni, jejich chování je proto nevyrovnané. I v době návštěvy školních inspektorek se někteří žáci chovali nevhodně a vyjadřovali se vulgárně při výuce i o přestávkách. Nevyřešené výchovné problémy se žáky byly jednoznačně jednou z příčin významného zhoršení při klasifikaci výsledků vzdělávání v matematice a fyzice v prvním pololetí tohoto školního roku především v sedmém ročníku. Rozbor této klasifikace je uveden v příloze této inspekční zprávy (*Příloha č. 3*).

Z vyhodnocení dotazníku je patrné, že více než polovina oslovených žáků se cítí ve škole bezpečně a najdou u svých některých učitelů pomoc (otázky č. 4, 6, 8, 12, 18). Učitelé, podle odpovědí žáků, pozitivně ovlivňují sebedůvěru a mají zájem o více než 50 % žáků (otázky č. 1, 2, 4, 7, 14). Odpovědi na otázku 10 (71 % negativních) signalizují, že se školní řád vytvářel pouze v pedagogickém sboru, že žáci nebyli přizváni do rozhodování o pravidlech jednání a chování, o vnitřním režimu ve škole. Volné odpovědi žáků se soustředily zejména na aktuální nedostatky ve výuce matematiky a fyziky a upozornily na to, že své současné školní problémy dávají do přímé souvislosti s odchodem bývalé ředitelky.

V současné době nemůže klima školy dostatečně přispívat k všeobecnému rozvoji žáků.

Další povinné zjištění:

Údaje uvedené v rozhodnutí o zařazení školy do sítě škol, předškolních zařízení a školských zařízení jsou v souladu s údaji, které jsou uvedeny ve zřizovací listině školy.

VÝČET DOKLADŮ, O KTERÉ SE INSPEKČNÍ ZJIŠTĚNÍ OPÍRÁ

1. Rozhodnutí o změně zařazení do sítě škol, předškolních zařízení a školských zařízení (MŠMT ČR, čj. 31 544/02-21, ze dne 1. října 2003, s platností od 1. září 2003)
2. Zřizovací listina (Obec Jesenice, podle usnesení OZ č. 40, ze dne 30. května 2000 a s účinností od 1. července 2000, dodatky č. 4, ze dne 30. října 2002 a č. 5 ze dne 18. července 2003)
3. Třídní knihy školního roku 2002/2003
4. Třídní knihy školního roku 2003/2004
5. Třídní výkazy a katalogové listy žáků šestého a sedmého ročníku
6. Personální dokumentace (pověřené ředitelky, pověřené zástupkyně ředitelky, výchovných poradkyň, učitelů sledovaných předmětů)
7. Rozvrh hodin pro školní rok 2003/2004
8. Úvazky učitelů pro školní rok 2003/2004
9. Katalogové listy a žákovské knížky žáků, kterým v prvním pololetí šk. roku 2003/2004 bylo uděleno výchovné opatření
10. Řád školy (poslední úprava provedená v lednu 2004, platnost je deklarována od 1. září 2003)
11. Zápisy z pedagogických rad
12. Osobní dokumentace žáků se specifickými poruchami učení
13. Individuální vzdělávací plány (pro 38 individuálně integrovaných žáků)
14. Plán výchovného poradce (pro šk. r. 2003/2004)
15. Minimální preventivní program (pro šk. r. 2003/2004)
16. Dokumentace výchovné poradkyně
17. Interní úprava učebního plánu pro jednotlivé ročníky základní školy
18. Časově-tematické plány sledovaných předmětů
19. Plán metodického sdružení 2003-2004
20. Hospitační záznamy ČŠI
21. Vzorky vybraných žákovských sešitů
22. Vzorky vybraných slohových prací
23. Inspekční zpráva (ČŠI, čj. 035 13/02-5004, ze dne 30. ledna 2002)
24. Protokol (ČŠI, čj. 035/14/02-5004, ze dne 30. ledna 2002, včetně Dodatku k protokolu, čj. 035 64/02-5004 a Druhého dodatku k protokolu, čj. 035 14/02-5004 ze 16. květně 2002)

ZÁVĚR

Základní škola Jesenice, okres Praha – západ, se v současné době nachází v přechodném období, které je ohraničeno termínem odvolání bývalé ředitelky školy a jmenováním nového ředitele. V týdnu, ve kterém inspekce probíhala, právě vrcholila závěrečná jednání týkající se jmenování nového ředitele na základě výsledků konkurzního řízení.

Škola, která se postupně rozšiřuje ze školy s prvním stupněm na školu úplnou, má v současné době personální potíže, které se citelně dotýkají zejména druhého stupně. S omezeným počtem učitelů je nutné vyučovat všechny předměty učebního plánu, což samozřejmě vede k velkému podílu neoborné výuky. Také se ve škole v posledním školním roce značně obměnil učitelský sbor a chybí mu zřetelné koncepční vedení s jasnými pravidly.

Průběh a výsledky vzdělávání a výchovy ve třídách prvního stupně byly ve sledovaných předmětech hodnoceny jako dobré, pozitivní a negativní zjištění byla zhruba v rovnováze. Třídy, do nichž byli integrováni zdravotně postižení žáci (nejčastěji se specifickými poruchami učení), jsou vzhledem k počtu těchto žáků a k celkovému počtu žáků ve třídě, přeplněné. Kromě žáků s těžšími poruchami učení je do těchto tříd zařazeno vždy ještě několik žáků s lehčí formou některé z těchto poruch. Vyučující této skutečnosti málo přizpůsobují vyučovací metody a formy práce a celou organizaci vyučovacích hodin. Se žáky pracují převážně hromadně, málo užívají vnitřní diferenciaci a individuální přístup, počet žáků ve třídě to však velmi často neumožňuje.

Sledovaná výuka ve třídách druhého stupně byla zejména v matematice a fyzice negativně poznamenána nepříznivým školním klimatem a také prozatím omezenými možnostmi materiálně podpořit výuku. Výuka českého jazyka měla běžnou, dobrou úroveň. Ve výuce matematiky byly nedostatky zejména v motivaci žáků, v interakci a komunikaci obou subjektů vzdělávání a v hodnocení žáků, částečně i v metodách a formách práce. Nedostatky zaznamenané při výuce fyziky byly závažné, dotýkaly se i odborné správnosti výuky.

Od poslední inspekce v lednu 2002 se ve škole odehrálo příliš různých změn. Škola má jinou organizační strukturu, pracuje v novém prostředí, změnil se pedagogický sbor. Sledované podmínky byly a jsou tak rozdílné, že není objektivně možné posuzovat jejich vývoj. Hodnocení průběhu a výsledků vzdělávání a výchovy je v současné době horší, než bylo hodnocení v roce 2002.

Složení inspekčního týmu a datum vyhotovení inspekční zprávy

Razítko

Složení týmu	Titul, jméno a příjmení	Podpis
Vedoucí týmu	Mgr. Zdeňka Fadrná	Z. Fadrná v.r.
Členové týmu	Mgr. Ivana Ullmannová	I. Ullmannová v.r.

V Kutné Hoře dne 15. dubna 2004

Přílohy

č. 1 – „Jaké to je, být žákem této školy?“ – znění dotazníku pro žáky

č. 2 – Vyhodnocení dotazníku

č. 3 - Porovnání klasifikace matematiky a fyziky žáků letošního sedmého ročníku na konci školního roku 2002/2003 a v prvním pololetí školního roku 2003/2004

Datum a podpis ředitelky školy stvrzující převzetí inspekční zprávy

Datum převzetí inspekční zprávy: 16. duben 2004

Razítko

Ředitelka školy, nebo jiná osoba oprávněná jednat za školu

Titul, jméno a příjmení

Podpis

PaedDr. Anna Antesová

A. Antesová v.r.

Dle § 19 odst. 7 zákona č. 564/1990 Sb., o státní správě a samosprávě ve školství, ve znění pozdějších předpisů, může ředitel školy podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekci do 14 dnů po jejím obdržení na adresu pracoviště vedoucího inspekčního týmu, tj. Česká školní inspekce, Komenského nám. 6, 284 01 Kutná Hora. Připomínky k obsahu inspekční zprávy se stávají její součástí.

Hodnotící stupnice:

Stupeň
Vynikající
Velmi dobrý
Dobrý
Vyhovující
Nevyhovující

Příloha č. 1

Dotazník Jaké to je, být žákem této školy?

Milé zákyně, milí žáci,

je možné, že jste si výše uvedenou otázku dosud nepoložili. Prosíme, zkuste to. Byli bychom rádi, kdybyste nám vyplněním tohoto dotazníku své postřehy a názory na vaši školu sdělili. Protože chceme mít co nejúplnější informace o vaší škole, obracíme se právě na vás, nejpočetnější skupinu školy.

Nikoho ve škole ani jinde nebudeme seznamovat s tím, jak kdo odpověděl. Při zpracovávání údajů z dotazníků se odpovědi jednotlivců zpravidla zařazují do několika různých skupin. I nás budou zajímat pouze skupiny, nikoli jednotlivci – např. skupina chlapců a skupina dívek, nebo skupina nových žáků a žákyň a skupina ostatních, nebo skupina všech, kdo rozumí pouze česky a skupina ostatních, a tak dále. Proto (a pouze proto) potřebujeme, abyste vyplnili také údaje o sobě a své rodině.

Vyplněný dotazník nepodepisujte. Pokud nerozumíte otázce nebo nechcete odpovědět, ponechte otázku nezodpovězenou.

Každý z vás může napsat další připomínky, případně informace pro ČŠI, do volného místa na konci dotazníku. Zajímalo by nás například, co byste změnil(a), kdybyste byl(a) ředitelem školy.

* * *

Nejdříve uveďte, prosíme, několik údajů o sobě.

Správnou odpověď vyznačte křížkem - X - přes příslušný čtvereček a písemně doplňte údaje, které znáte.

Jsem: ↓	Můj rok	Ve které zemi jsem	Kolikátým
! dívka	narození:	se narodil/a?	rokem chodím
! chlapec	do <u>této</u> školy?
		

Všechny pravdivé odpovědi na následující otázky označte křížkem a připište další jazyk, je-li potřeba:

Rozumím nebo částečně rozumím, když se mluví

! česky	! romsky	! německy	!
! slovensky	! anglicky	! rusky	!

Moje známka z českého jazyka na konci minulého školního roku:	1	2	3	4	5
Moje známka z matematiky na konci minulého školního roku:	1	2	3	4	5

Můj nejoblíbenější předmět (nebo více předmětů) ve škole:

U následujících tří otázek Vaši odpověď – buď ANO nebo NE – zakroužkujte:

Moji rodiče už někdy navštívili naši školu:	ANO	NE
Můj otec nebo matka by při setkání poznal (poznala) naši třídní učitelku:	ANO	NE
Někdy si povídám s rodiči o naší škole:	ANO	NE

U následujících otázek laskavě označte vždy jednu z nabízených odpovědí - tu, která nejlépe vystihuje Váš názor.

zde v každém řádku zakřížkujte vaši odpověď

1	Nejméně jeden učitel nebo jedna učitelka mě dobře zná.	určitě ano	asi ano	nevím	asi ne	určitě ne
2	Některé učitele, učitelky nebo jiné dospělé v naší škole zajímá, co si o naší škole myslím.	určitě ano	asi ano	nevím	asi ne	určitě ne
3	O přestávkách vždycky ve škole najdu místo, kde je mi dobře.	určitě ano	asi ano	nevím	asi ne	určitě ne
4	Znám alespoň jednoho učitele nebo jednu učitelku, který (která) mě ve škole rád (ráda) vidí.	určitě ano	asi ano	nevím	asi ne	určitě ne
5	Ve škole se také dozvídám o historii, kultuře a tradicích mého národa.	určitě ano	asi ano	nevím	asi ne	určitě ne
6	Vyučující mi pomáhají stejně jako ostatním žákům nebo někdy i více.	určitě ano	asi ano	nevím	asi ne	určitě ne
7	V naší škole znám alespoň jednoho učitele nebo jednu učitelku, který (která) si myslí, že mohu něco dokázat.	určitě ano	asi ano	nevím	asi ne	určitě ne
8	Učitelé (učitelky) si udělají čas na to, aby mě vyslechli/y, když to opravdu potřebuji.	určitě ano	asi ano	nevím	asi ne	určitě ne
9	Učitelé (učitelky) mě učí dobře vycházet i s lidmi mimo školu.	určitě ano	asi ano	nevím	asi ne	určitě ne
10	Pro život ve škole platí pravidla, která jsme pomáhali vymyslet i my, žáci.	určitě ano	asi ano	nevím	asi ne	určitě ne
11	Ve škole je čisto (i toalety jsou čistým místem).	určitě ano	asi ano	nevím	asi ne	určitě ne
12	Kdyby se mi ve škole něco stalo, postarají se tam o mne.	určitě ano	asi ano	nevím	asi ne	určitě ne
13	Někdy mi něco ve vyučování, ve škole příjemně připomene moji rodinu, můj domov.	určitě ano	asi ano	nevím	asi ne	určitě ne
14	Škola mě učí věřit si. Pomáhá mi k tomu, abych si mohl/a vážit sám (sama) sebe.	určitě ano	asi ano	nevím	asi ne	určitě ne
15	Někteří žáci ve škole užívají drogy nebo je předávají jiným.	určitě ano	asi ano	nevím	asi ne	určitě ne
16	Ve škole se dozvídám o nebezpečí kouření, užívání drog a jiných návykových látek včetně alkoholu.	určitě ano	asi ano	nevím	asi ne	určitě ne

Pozorně si přečtěte, co je možné ve škole považovat za šikanu, a pak odpovídejte na další otázky:

O šikanu jde, když jeden nebo více spolužáků schválně a opakovaně ubližuje jinému. O šikanu také jde, když se spolužákovi, který má neobvyklou váhu, výšku, má brýle nebo je prostě nějakým způsobem jiný než většina žáků, ostatní opakovaně vysmívají.

17	Došlo u vás ve škole v minulém nebo v tomto školním roce k šikanování?	určitě ano	asi ano	nevím	asi ne	určitě ne
18	Vím, kde hledat pomoc, kdybych viděl/a ve škole šikanu nebo byl/a sám (sama) šikanován/a.	určitě ano	asi ano	nevím	asi ne	určitě ne
19	V minulém nebo v tomto školním roce jsem byl/a v této škole šikanován/a.	určitě ano	asi ano	nevím	asi ne	určitě ne
20	Myslím, že jsem v minulém nebo v tomto školním roce v naší škole někoho šikanoval/a.	určitě ano	asi ano	nevím	asi ne	určitě ne

Ještě Vám chci napsat, že....

Datum: _____

Děkujeme za vyplnění dotazníku.

Příloha č. 2

Vyhodnocení dotazníku

Žákům šestého a sedmého ročníku bylo rozdáno celkem 85 dotazníků, k administraci jich bylo vráceno celkem 62, tj. 75,6 %.

Vyhodnocení otázek 1 - 20

Údaje v %:	určitě	asi	nevím	asi	určitě
	ano	ano		ne	ne
1. Nejméně jeden učitel nebo jedna učitelka mě dobře zná.	33,9	46,8	9,7	3,2	6,5
2. Některé učitele, učitelky nebo jiné dospělé v naší škole zajímá, co si o naší škole myslím.	27,4	27,4	22,6	12,9	9,7
3. O přestávkách vždycky ve škole najdu místo, kde je mi dobře.	59,7	27,4	4,8	3,2	4,8
4. Znáám alespoň jednoho učitele nebo jednu učitelku, který (která) mě ve škole rád (ráda) vidí.	24,2	35,5	27,4	6,5	6,5
5. Ve škole se také dozvídám o historii, kultuře a tradicích mého národa.	80,6	14,5	1,6	0,0	3,2
6. Vyučující mi pomáhají stejně jako ostatním žákům nebo někdy i více.	22,6	38,7	19,4	12,9	6,5
7. V naší škole znám alespoň jednoho učitele nebo jednu učitelku, který (která) si myslí, že mohu něco dokázat.	25,5	32,3	24,2	13,2	4,8
8. Učitelé (učitelky) si udělají čas na to, aby mě vyslechli/y, když to opravdu potřebuji.	25,5	27,1	14,5	14,8	18,1
9. Učitelé (učitelky) mě učí dobře vycházet i s lidmi mimo školu.	27,1	25,5	34,5	4,8	8,1
10. Pro život ve škole platí pravidla, která jsme pomáhali vymyslet i my, žáci.	4,8	12,9	11,3	33,9	37,1
11. Ve škole je čisto (i toalety jsou čistým místem).	29,0	30,6	4,8	8,1	27,4
12. Kdyby se mi ve škole něco stalo, postarají se tam o mne.	58,1	27,4	8,1	1,6	4,8
13. Někdy mi něco ve vyučování, ve škole příjemně připomene moji rodinu, můj domov.	20,6	15,8	26,1	18,1	19,4
14. Škola mě učí věřit si. Pomáhá mi k tomu, abych si mohl/a vážít sám (sama) sebe.	24,2	25,8	22,6	8,1	19,4
15. Někteří žáci ve škole užívají drogy nebo je předávají jiným.	4,8	3,2	25,8	16,1	50,0
16. Ve škole se dozvídám o nebezpečí kouření, užívání drog a jiných návykových látek včetně alkoholu.	60,4	11,3	8,1	0,0	11,3
17. Došlo u vás ve škole v minulém nebo v tomto školním roce k šikanování?	33,9	27,4	24,2	3,2	11,3
18. Víím, kde hledat pomoc, kdybych viděl/a ve škole šikanu nebo byl/a sám (sama) šikanován/a.	54,8	29,0	4,8	6,5	4,8
19. V minulém nebo v tomto školním roce jsem byl/a v této škole šikanován/a.	12,9	9,7	1,6	17,7	58,1
20. Myslím, že jsem v minulém nebo v tomto školním roce v naší škole někoho šikanoval/a.	4,8	1,6	8,1	9,7	75,8

Volná sdělení z dotazníků:

- mezi nejoblíbenější předměty žáci zařadili:
 - 47 x tělesnou výchovu
 - 18 x dějepis
 - 18 x přírodopis
 - 13 x výtvarnou výchovu
 - 12 x zeměpis
 - 9 x český jazyk
 - méně než 5 žáků uvedlo ještě předměty anglický jazyk, informatiku, občanskou a rodinnou výchovu, matematiku, pracovní činnosti
 - 5 žáků uvedlo mezi oblíbenými předměty matematiku a fyziku s poznámkou, že byly jejich oblíbenými předměty v loňském školním roce
- 15 žáků upozornilo na nedostatky ve výuce matematiky
- 14 žáků upozornilo na nedostatky ve výuce fyziky
- 14 žáků se negativně vyjádřilo k odchodu bývalé ředitelky školy, přáli by si její návrat
- 8 žáků upozornilo obecně na negativní vztahy mezi učiteli a žáky
- 4 žáci upozornili na to, že jedna z učitelek užívá vůči žákům nevhodné výrazy a nadávky
- 4 žáci sdělili, že se jim v škole líbí
- 3 žáci upozornili, že ve škole existuje protekční prostředí
- 3 žáci upozornili, že se nemohou na výuku soustředit, protože ve třídě není při výuce klid
- 11 dalších žáků sdělilo další jiné negativní připomínky (např. byly kritizovány: nechutná strava ve školní jídelně, nedodržování dozorů na chodbách, neřešené krádeže v šatnách, střídání vyučujících, netrestané ničení majetku ve třídě, délka přestávek, špatná příprava na přijímací zkoušky, chybějící šatní skříňky, malé třídy, stále vyšší počty žáků ve třídách díky nově přicházejícím žákům)

Příloha č. 3

Porovnání klasifikace matematiky a fyziky žáků letošního sedmého ročníku na konci školního roku 2002/2003 a v prvním pololetí školního roku 2003/2004:

<i>Předmět</i>	počet zhoršení ve šk. r. 2003/2004 v %	
	o jeden klasifikační stupeň	o dva klasifikační stupně
matematika	62,5	12,5
fyzika	50,0	18,8

Pozn.: porovnán byl prospěch u 32 žáků VII. třídy

Další adresáti inspekční zprávy

Adresát	Datum předání/odeslání inspekční zprávy	Podpis příjemce nebo čj. jednacího protokolu ČŠI
SKÚ - OŠMS	2004-05-14	c2-1066/04-2050
Zřizovatel – Obec Jesenice	2004-05-14	c2-1067/04-2050
Rada školy	není zřízena	

Připomínky ředitelky školy

Datum	Čj. jednacího protokolu ČŠI	Text
2004-05-05	c2-1016/04-2050	Připomínky byly podány.